

Dl. Ramaseter Róbert
Diszter 2. Ilc. 8. Bu

Ara 5 lej

UJ KELET

ZSIDÓPOLITIKAINAPILAP

TELEFON: 9-77
Str. Baron L. Pop 19
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre 117 Lej
Félévre 600 "
Negyedévre 320 "
Egy hóra 110 "
X évfolyam * 137. szám
1929 Junius 21 Péntek
* 5689 év Sziván 13 *

Kolozsváron hirdetések a

Rudolf Mosse S. A.
Str. Reg. Maria No. 33. Tel. 4-13

és a

LLOYD EXPRESS
Str. Gelu No. 20. Telefon 14-55

hirdetési irodák vesznek fel

Négyszázötvenezer állami tisztviselő

Az államháztartás tulajdonképpen az egyszerű magángazdaság törvényeit követi. Ha jól megy az államnak, akkor beruházásokat eszközöl, tisztviselőket angazsal és a költségvetési felesleg egy részét szociálpolitikai intézményekkel a közbizalom javára fordítja. Románfiáról lévén szó, mindennek természetesen elméleti jelentősége van csupán, mert körülbelül három év óta nagyon rossz üzlet lett az államháztartás, most pedig — mondjuk ki nyíltan — a csőd szélén áll. Ismeretesek az okok, amelyek az országot a mai kétségbeesítő helyzetbe sodorták. Tény az, hogy az államkassza üresen tátong és hogy a költségvetési deficit elkerülhető legyen, az állam kénytelen a takarékoskodik két klasszikus eszközt igénybevenni: redukálni a beruházásokat, vagyis csökkenteni a dologi kiadásokat és tisztviselőket elbocsátani, vagyis csökkenteni a személyi kiadások tételét.

A redukció előkészítésére delegált bizottság a miniszterelnökhöz terjesztett jelentésében odakunkludál, hogy a beruházások csökkentésével mintegy 2 és fél milliárd lej megtakarítását lehet elérni, míg a személyi kiadások tételének csökkentését nem javasolja a bizottság, mert ezzel — ugymond, — az állam csak szaporítaná munkanélküliek növekvő hadseregét. Nem kívánjuk ez alkalommal megvitatni, hogy az állam közzételt intézménye, amelynek kötelessége volna valamennyi intellektuális munkás eltartásáról gondoskodni, akik a magánéletben nem találhatnak maguknak érvényesítési lehetőségeket. Tény az, hogy a bizottság jelentése néhány olyan adatot hozott napvilágra, amelyek teljes egészében feltárják a tisztviselőkérdés körében kaotikus, lehetetlen állapotokat.

Mindenekelőtt is egy megállapítás. Románia 1928 évi költségvetése 37 milliárd 400 millió lejre rug, ebből a személyi kiadások, tehát a tisztviselők fizetése 18 milliárd, 400 millió lejt emészt fel. Ez az összeg 345 ezer, 507 kinevezett, inkadrált tisztviselő között oszlik meg. Ide tehát be sincsenek számítva a napidijasok, akiknek száma a bizottság jelentése szerint meghaladja a százezret és akik természetesen a költségvetésnek néhány újabb milliárdját emésztik fel. És még ezeken felül is vannak tisztviselők, akik semmilyen fizetési státusban nem szerepelnek és akik a dologi kiadások számára előirányzott összegekből húzzák fizetésüket. Valóságosul ijesztő, megdöbbentő számok ezek. Sajnos, e pillanatban nem állnak statisztikai adatok rendelkezésünkre, hogy más államokkal való összehasonlítás révén a tisztviselőtömeg abszurd voltára kellőleg rámutathassunk. De mindenesetre tanulságos lesz például az a megállapítás, hogy a CFR kétszer annyi tisztviselőt fizet, mint például a francia államcsalok.

Önként adódik a kérdés, hogyan jutottunk ebbe a lehetetlen helyzetbe. Néhány rendkívül szemléltető statisztikai adat adja meg a kérdésre a választ. Köztudomású, hogy az utóbbi esztendőben a krízis egyre súlyosbodott. És az állam, ahelyett, hogy ennek megfelelően csökkent volna tisztviselői karát, az állami tisztviselők száma évről-évre ugrássze-

rien emelkedett, mint az az alábbi ki-mutatásból kitűnik:

1922-ben	252.354
1923-ban	236.465
1924-ben	287.889
1925-ben	290.288
1926-ban	296.038
1927-ben	343.481
1928-ban	345.507

lője volt az államnak, plus a napidijasok hada.

Nagyon messzire vinne, ha a romániai tisztviselő kérdést teljes egészében analizálni akarnánk. De nem lehet elzárkózni annak megállapítása elől, hogy a közigazgatási állapotok szinte egyenes arányban rosszabbodtak a tisztviselők számának ugrásszerű emelkedésével. Ahelyett, hogy egy kislétszámú, de jól fizetett, alaposan képzett és a civilizáció

elemeivel ismerős tisztviselő gárda gondoskodott volna az államgépezet zavartalan működéséről, az egymást váltogató kormányok agyonzsufolták a hivatalokat öbberrel fizetett funkcionáriusokkal. A következmények? A tisztviselők egymaguk korrigálták a fizetések és a létminimum közötti differenciát és egyáltalán nem lehet csodálkozni azon, ha egyik-másik buzgóságában a létminimumot nem egyszer túl is haladta. Ennek viszont egy másik következménye az lett, hogy a tisztviselő, miután magakereste kenyerét, az állami hivatalban is saját maga urának érezte magát, aki akár a feje tetejére állhatott, tetszése szerint vitatkozhatott és basáskodhatott az adófizető polgárral, aki valóban a legkevésbé volt hibás ezekért az állapotokért.

Manoilescu volt pénzügyi államtitkár

mutatott rá a tisztviselőkérdésnek egy másik oldalára. Miután a fizetések alacsonyok voltak, az egymást követő kormányok oly módon segítettek biveiken, hogy előléptették őket magasabb fizetési osztályokba. A személyi kiadások ennek következtében nem kevesebb, mint 22 százalékkal emelkedtek. Minden új kormány újabb kinevezésekkel nyugtázza hiveinek politikai érdemeit, a tisztviselők hada szaporodik és a közigazgatási állapotok egyre rosszabbak lesznek, a bürokratizmus pedig fantasztikus arányokat ölt. Az eddigi kormányok nem mertek a kérdés mélyébe nyúlni s ugylát-szik, a nemzeti parasztpárti kormány sem tud ezzel a problémával megbirkózni. Holott e kérdésben csak radikális operáció segíthet. Elvégre is be kell látnia, hogy négyszázötvenezer tisztviselőt nem bír el az állam.

Kaszner Rezső

Két nagy hegyet és egy hatalmas tavat tüntetett el az ujjeländi földrengés ereje

A földrengési terület elhagyott csatatérhez hasonlít

London, jun. 20. Wellingtoni jelentés szerint az ujjeländi földrengés ereje szűnőben van. A földrengési terület elhagyott csatatérhez hasonlít s helyenkint még meg sem közelíthető. A lapokban közölt tudósítások arról számolnak be, hogy a legjobban sújtott vidéken a külső kép is teljesen megváltozott. Két nagy hegyet eltüntetett

a föld színéről a földrengés ereje ugyanígy eltűnt egy hatalmas kiterjedésű tó is. Az országutak helyén több helyütt 15 láb széles szakadékok tántoganak s időnkint most is ágyulóvesszerű morajok hallatszanak a mélyből. Llyel városka sorsáról még mindig nincs semmi bizonyos hír. A táviró- és

telefonösszeköttetéseket hetek munkája révén lehet csak helyreállítani. Felderítő repülőgépekkel is próbálkoztak a földrengéssújtotta vidéken, de a pilóták eredménytelenül tértek vissza utjaikból, mert a látási viszonyok teljesen rosszak s nem állapíthattak meg semmit.

Julius második felére hívják össze a jóvátételben érdekelt államok konferenciáját

Stresemannt fellünő szívelyességgel fogadták Párisban. Briand meg van elégedve a tárgyalások eredményével. Az amerikai jóvátételi delegátusok a jövő héten referálnak Hoovernek

Páris, junius 20. Briand, Poincaré, Stresemann megbeszélései során a francia kormányfőriak tudomására adták a német külügyminiszternek, hogy Franciaország a maga részéről szult helyez arra, hogy a jóvátétel kérdése mielőbb rendezést nyerjen. Ez okból a francia minisztertanács volt az első, amely fenntartás nélkül ratifikálta a jóvátételi szakértői konferencia javaslatait. A megbeszélések során elvi megegyezés jött létre a kormányfőriak között abban az irányukban, hogy július hó második felében össze fogják hívni valamelyik semleges állam területén, esetleg a svájci Lausanneba az érdekelt államok kormányainak konferenciáját. Hír szerint a konferencián Franciaország részéről Briand külügyminiszternek kívül Poincaré miniszterelnök s megjelenik.

A külügyminisztereknek országaiik fővárosaiba történt visszatérése után azonnal megkezdődtek a rendes diplomáciai uton az érdekelt országok kormányai között a tárgyalások a konferencia előkészítésére. A konferenciára hat érdekelt állam kap meghívást és pedig Anglia, Belgium, Franciaország,

Japán, Németország és Olaszország. Berlin, junius 20. Bavatótt helyről származó hírek szerint német kormánykörökben meg vannak elégedve a francia — német tárgyalások eredményével.

A lapok kiemelik francia hivatalos körök figyelmességét Stresemann mostani párisi tartózkodása alkalmából.

Párisi német körökben azt az információt szerezték, hogy Poincaré miniszterelnök Stresemannal folytatott megbeszélései során kevésbé intranszignens magatartást tanúsított s remény van rá, hogy a politikusok konferenciájának sikeres előkészítésén túl ez a francia-német viszony kedvező alakulására is kihatással lesz.

A „Paris Midi“ szerint Stresemann felvetette a Saar-kérdést is s azt hiszik, hogy biztosítékokat kapott abban az irányban, hogy a franciák nem fogják itt erőltetni a népszavazást.

Briand külügyminiszter a megbeszélések után nyilatkozott a sajtó munkatársai előtt s kijelentette, hogy a tárgyalások eredményével meg van elé-

gedve. Hasonló tartalmu nyilatkozatot várnak Stresemanntól, aki Berlinbe érkezése után közölni fogja Hermann Müller-Franken kancellárral a népszövegségi tanácsülésen szerzett benyomásait s párisi megbeszélései eredményét.

A birodalmi fővárosban azt hiszik, hogy az érdekelt államok konferenciája valamelyik semleges állam területén lesz július második felében.

Páris, junius 20. A Havas távirati iroda newyorki tudósítójának jelentése szerint Amerika jóvátételi szakértő delegátusai a jövő hét folyamán Washingtonba utaznak, ahol referálni fognak Hoover elnöknek a jóvátételi szakértői konferencia eredményéről. A delegátusok nem terjesztenek elő írásbeli jelentést, de minden szükséges információt megadnak szóbelileg Hoovernek, hogy a kérdésben kellő tájékozottságot nyerhessen.

Páris, junius 20. Stresemann német külügyminiszter ma éjjel 11 órakor elutazott a francia fővárosból Berlinbe.

Junius 20.
Meg
igény
apirok nagy
telefon 250.
sarok.
ZI
műsora
Premier! A
ga szüz. Hen-
are feldolgoz-
Vérnon, Emy
Előjáték: A
radó.
A balga szüa
filmre feklol-
Susy Vernon,
lo. Előjáték:
hiradó.
A balga szüz.
filmre feklol-
Susy Vernon,
lo. Előjáték:
hiradó.
A balga szüa.
háza udvarán
zzel Riff és
vizen és sz.
Asontvül
előis vigjáték
r. A gyáva
tlen idei ál-
artó kacagás
on: A gyáva
Ulot Cluj.
házegyesület
ái szervezeti
ros.
szafi osztály-
5 orvos.
a, ki a seb-
artozik.
laboratóriumi
égét igazolui
pszabályank
nincs meg-
es okmány-
itae-val ste-
ufius 15. A
házegyesület-
ujtandók be.
er Pál s. k.
igazgató.
József s. k.
let elnöke.
ÉSEK
vastagabb
detés 50 lej.
e ívezmény.
ndó. Jelleg
ortó bélyeg
díja 250 lej.
jmotort, 10
jó állapotban
re keresünk
kat a kiadóba
10" jellegre
ként.
IMRE.
in küld
esztő

Leon Motzkinnal és Natan Feinberggel a Népligák Uniójának madridi kongresszusán

Dr. Sulyok István, aki a kongresszuson az erdélyi magyarságot képviselte, elmondja az Uj Keletnek impresszióit a kongresszus két kimagasló jelentőségű zsidó delegátusáról

(Cuj-Kolozsvár, június 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Uj Kelet is beszámolt a Népligák Egyesületek Nemzetközi Uniójának XIII-ik madridi konferenciájáról, amelyen főleg a kisebbségek sérelmezési jogát vitatták meg. Erdélyből a kisebbségek delegációjában helyet foglalt dr. Sulyok István, a kiváló publicista, aki a zsidó kisebbségi delegátusok szerepét élénk figyelemmel kísérte, sőt Leon Motzkinnal, a neves zsidó vezérferfivel közeli barátságba került.

Leon Motzkin beszéde

A konferencián — beszélt Sulyok István, akit megkértünk mondja el élményeit az Uj Kelet számára — az összes népek államok szerint voltak képviselve és a zsidó nép Palesztina révén nyert képviseletet. Két jeles férfi képviselték a zsidóságot: Leon Motzkin, a zsidó népi reneszánsz kimagasló alakja és dr. Natan Feinberg fiatal fel-avivi ügyvéd. A kisebbségeknek a nemzeti delegációkon belül egyenrangú jogaik voltak: véleményezési és határozathozatali joguk.

Ebből a jogból a kisebbségek képviselői alaposan kivették részüket, különösen a zsidók, akik egészen szabadon és függetlenül adhatták kifejezésüket kívánásaiknak, főleg azért, mert nekik semmiféle külpolitikai aggályaik nem lehettek. A konferencia utolsó napjaiban Motzkin élesen és határozottan visszautasította az egyik állam alkotó többségnek azt a kívánását, hogy a kisebbségek elsősorban tanúsítanak lojalitást. Motzkin kijelentette, hogy a kisebbségek le vannak ugyan kötelezve lojalitásra, de úgy vélik, hogy előbb az erősebbeknek kell megmutatniuk a gyöngébbekkel szemben, hogy respektálják azokat a kötelezettségeket, amiket a békeszerződésben vállaltak. A kisebbségek lojalitást annak ellenére, hogy a többségben lévő nem tartják be kötelezettségeiket. Ez azonban az előzékenységeknek olyan gésztusa, amire egyáltalán nincs kötelezve.

Motzkin ezt a beszédét nagy lendülettel és benső meggyőződéssel mondta, előbb franciául. Azonban a beszéd heve annyira elragadta, hogy áttért a német nyelvre amit folyékonyan beszél. Óriási sikere volt.

Egy megható beszélgetés

Nagyon megszerettem Motzkit, aki litván zsidó, de olyan vidékről származik, amelyet nem kapcsolnak le Szovjet-országról. Kicsiny szakállas, erősen jellegzetes zsidó arca van. Valami végtelenül finom és a keleti zsidókra jellemző szenvedés vonul meg szemem mögött. A személyes érintkezésben önkéntelenül éreztem intellektuális és érzelmi felsőbbrendűségét. Sokat sétáltunk együtt és együttlét alatt mondtam el nekem a nővéremmel való megható beszélgetését. Motzkin, aki tudvalegileg hadilában áll a bolsevikokkal, nem térhet vissza Oroszországba, ahol rokonai élnek. Egyik nővére Szentpéterváron fogorvosnő, akit tizenkét év óta nem látott. Mindig az volt a vágya, hogy nővérel beszélgeszen, de erre nem volt alkalma az elmúlt januárig, amikor egy egészen véletlen körülményre abba a helyzetbe hozta, hogy — szavakat cserélve nővérel. Akkor ugyanis Motzkin a finnországi Helsinkiben tartózkodott zsidó kisebbségi ügyekben. Itt arról értesült, hogy a régi cári időkben megmaradt telefonvonal nemcsak rendszer működik, hanem még a régi árszabályt is meghagyták. Három perces beszélgetéseket 60 kopekért lehet lebonyolítani.

— Nagy izgalom fogott el — mondotta Motzkin, — amikor értesültem erről a

számomra fontos újságról. Tudtam nővérem telefonszámát és rendelé idejében felhívtam. A nővérem jelentkezett a telefonnal, hangja a régi volt. Három percre beszélgethettünk volna, de én annyira érzékenyültem, hogy ebből a három percből kétfőt elszírtam a telefon mellett. Másnap már lecsillapodtam és kétszer is felhívtam telefonon. Fájdalom, szemtelenségem nem lehettem nővéremmel, akit arra kértem, hogy kérjen kiutazási engedélyt, majd Helsinkiben elintézem a tartózkodását. Azonban a kiutazást nem tudta kiszközölni. A szovjet hatóságok nyilván megtudták, hogy én hívtam.

Natan Feinberg

Natan Feinberg szintén oroszországi származású ember, most Genfben él. Harmincöt év körüli férfi, aki genfi tartózkodását egy nagy tanulmány megírására és kiadására használta fel. Ebben a főrásmunkának nevezhető művében a zsidó delegációnak a béketárgyaláson való szerepét ismerteti. Általános kisebbségi szempontból nagyon érdekös ez a könyv, mert új részleteket ismerteti a kisebbségi szakaszok létrejöttének előzményeiről. Kiderül ezekből a közlésekből, hogy a nagyhatalmak eredetileg sokkal nagyobb jogokat akartak biztosítani a kisebbségeknek, mint amennyi le van fektetve a békeszerződésekben, azonban az érdeklő államok reprezentánsai makacs ellenkezésén bizony ezek a széleskörű jogok lemorzsolódtak.

Séta Toledóban

Még egy emlék van Leon Motzkin-nal kapcsolatban. Amikor kivittük benünket Toledóra, együtt sétáltunk, néztük a régi város csodálatos műemlékeit és közben bementünk két márvánnyal gazdagon díszített régi zsinagógájába, mely a zsidóknak Spanyolországból való kiűzése után katolikus templomnak használták. Az egyik most is fennáll és a legpazarabb katolikus templomok egyike. A másik már romhalmazzá, de így is csodálatos szobrászati és építkezési műemlék. Toledóban megfigyeltem az intellektusokat és szembeötölő volt, hogy ezek arcában a fülek alatt, hajukban és egyéb jelezettségükben mennyire hasonlítanak a zsidókhoz. Nyilvánvaló, hogy a marannusok ivadékai. Toledóban történt tudvalegileg az inkvizíció idejében a letöbb áttérés és az áttértek, akik egyidőben titokban még gyakorolták a vallást, de az idők során teljesen átászimilálódtak spanyollá és felszívódtak a spanyol nemességbe.

Nincs vallásszabadság

Figyelemreméltó jelenség, hogy Spanyolországban még ma sincs vallásszabadság. A katolikuson kívül minden más vallás, tehát a keresztény református is csak türt vallás, ami külsőleg, főleg abban nyilvánul meg, hogy uccára nyíló istenházai nem lehetnek és semmiféle vallásos felvonulást nem rendezhetnek.

Spanyolországi utamról írott néhány cikkemnek zsidó vonatkozásban is volt egy kicsiny hatása. A napokban megjelent nálam egy zsidó ember, aki elmondta, hogy valamelyik rabbi egyik pünkösti prédikációjában kijelentette, hogy a Spanyolországra mondott átok ezidén elveszti hatályát. Kérdi tőlem: érdemes-e most már visszamenni zsidó embernek Spanyolországba. Van-e itt lehetőségek a megélhetésre. Közöltém vele, hogy Spanyolországban nagyon kevés a zsidó észak tere van a kereskedelmi érvényesülésnek. Élelmes és szorgalmas zsidó ember feltétlenül meg tudná állni a helyét, annál is inkább, mert a spanyol kereskedő, ha még-

annyi lelemény s invenció felcél rendelkezik, akkor sem használja ki a helyzet előnyeit, mert ott minden kereskedő — ur. Aki aktatáskával jár, az már nem számítódik urnak. Azt az urak lenézik.

Fényes ünnepséggel ülték meg Bécsben a rendőrség hatvanéves jubileumát

Félmillió sillingbe került a jubileumi ünnep

Bécs június 20. A munka ünnepe után rendőrségjubiläum, Lubán után Schober, két híres rendező, két díszparádé.

Tegnap: kalapácsok csattogtak és gépek daloltak a Ringon.

Ma: szuronyok csillogtak és kardok lobogtak.

Hatvanéves jubileumát ünnepelte a bécsi rendőrség, 1869-ben állították fel az első rendőrsztruktúrákat, addig katonák vigyáztak Bécs békéjére. A pontos dátum május 16., a jubileum tehát egy hónappal ez előtt lett volna esedékes. Schober azonban kitolta az időt és egy emlékeztető napot választott: június 15-ét, a véres bécsi felkelés második évfordulóját. Bécsben ma már nem lehet rendezni ünnepeket politika nélkül, a levő teli van viharokkal. A bécsi rendőrfőnöknek hatalmi kérdés volt, hogy a munka ünnepe után megrendezze a „rend ünnepe” a forradalom emléknappján, június 15-én. Ahogy a Heimwehr pár hónappal ez előtt „betört” a szocialisták fellegvárába, Wiener Neustadtba, Schober a szocialista Bécs gyászfrontját hasította keresztül a jubileummal. A rendőrfőnök nem törődött azzal, hogy a dátum miatt fölherkán Bécs, aki támadt az védekezik a legjobban, S Ausztriában ma Schoberen a sor, ő és szövetségese, a Heimwehr képviselői az offenzív szellemet, a szocialisták csak védekeznek. A jubileum programja: hadgyakorlat felkészülés volt a jövőre, újabb június 15-ére, katonai parádé, akár csak a császárság alatt. Schober teljes pompával akart kijönni, páncélautókkal, gépfegyverekkel, mint a frontra induló hadsereg, de megmondta a dolgot. A baloldali sajtó túlságosan nagy lármát csapott a páncélautók miatt, a munkások melegek fölvesztettek, — a tüzzel játsmani veszedelmes. A parádé így is forsítmésig volt. A frontáttörés sikerült; a szocialisták egyetlen válasza az volt, hogy Seitz polgármester sietve lebontatta a Ringen felállított tribünöket, hogy a rendőrség ne használhassa őket, Seitznek emiatt hatalmas füttykoncertet rendezett a jobb oldali sajtó, a szocialisták viszont körusban ünnepelték, mint aki megmentette Bécs becsületét. A sajtócsata azonban nem kavart nagyobb hullámokat; mindenki meg volt elégedve, még Schober is, aki rejtőmésen morogott, amikor Seitz sakkhuzását jelentették neki. Azt gondolta biztosan magában:

— A visszavonuló ellenség is fel szokta égetni a hidat maga mögött.

A Heimwehr természetesen testületileg ott volt az ünneplők között. A Burg udvarán, ahol a zászlószentelés történt, a rohamsisakos rendőrezredek úgy

Agilis kereskedő feltétlenül tud ott nyugton szeretni, később bizonyára portyát is. Mindjárt adtam is neki egy tucatnyi püppel: Szállítson be az országba ásványvizet. Spanyolországban ugyan a kútvíz annyira tele van különböző ártalmas ásványi lerakódással, hogy azt fel kell forralni. Az ilyen párolt vizet az üzletekben drágán árúsítják: egy két decis üveg körülbelül negyven lej. De van ezenfelül számos más érvényesülési lehetőség. Nekem őszinte a meggyőződés, hogy Spanyolországban, ahol az állam most egy nagy gazdasági fellendülés elején van, a zsidókat szívesen látják.

ünnepelték, mint 1914-ben a frontra induló századokat.

A demokrácia hazájában. Bécs kelős közepén kissé furesa látvány volt Schober hadserege. Virágosan, acélsisakkal, teljes katonai felszereléssel, szuronyosan állnak glédába a rendőrsztruktúrák. A kiértős vigyázt fuj: csattognak a fegyverek, kísérteties csönd, azután sortűz. Minden olyan halálpontosan és kommandóra, mint akkor, amikor a Burgban meg a császár lakott. S mintha nem is a rendet és a békét: Bécs békéjét védő rendőrség állna előttünk, hanem egy frontra induló hadosztály. A közönség is, mintha ügyes rendező varázsolta volna elő, ugyanaz: monoklik, plasztronok, szakettek, fehér kendők, virágok, éljenek, Schober, fekete evikerevel, fehér kecskeszakállal, mint egy hadvezér, fogadja a monoklik óvációt. A nyugtalan lelkiismeretű és kétkedő polgároknak ő Cavaignac, aki megmenti a rendet és a hazát. A hadsereg már megvan hozzá, s erre a rendőrhadseregre büszke lehet a „fekete” Bécs.

A Ringen van az igazi parádé. Schober és a kormány tagjai előtt elvonulnak a rendőrezredek. A menet élén jönnek a motorbiciklis osztagok, kerékpárosok, aztán rendőrkutyákkal a nyomozószázad. Ezek a „érvitek”, a közlekedési Abteilung, csak udvariasságból tapsolnak nekik. A rohamezred, az igen, annak vastaps jár; a Heimwebresek valóságos örjöngnek, amikor elvonul előttük. A rohamsisakosok után két tolokocsi, benne egyenruhás nyomozók. A június 15-iki felkelés „hadrokkantjai”. A nők virágot dobálnak nekik és könnyü borítja el a szemüket. A tolokocsi megköszönik a virágot és a könynyet, bár nekik ez kijár, megérdemelték. Pompás lovakon masiroz a másik ezred: csákójukon cserfalevél, virág. A fotografusok gőzerővel dolgoznak, a lovasok festői látványt nyújtanak. A lovasvezred után megint gyalogosok, Schober-regruták egy csillag díszűt csak a parólit. A közönség nekik is leadja a vastapsot, pedig nincs is rohamsisakjuk és nem csillogtatnak szuronyokat. Aztán jön Schober az előkelőségekkel, mosolyogva int jobbra-balra. A közönség tombol, éljen:

— Éljen Schober, éljen a rendőrség! A jubileumi ünnep utolsó akkordja a Heimwehr-himnusz.

A baloldali lapok méla resignációval állapították meg, hogy a Schober-parádé félmillió sillingjébe került az osztrák köztársaságnak.

Pontosan annyiba, mint két évvel ezelőtt a június felkelés.

Az Ön Sékele döntheti el Palesztina jövőjét.

Regge sikkas ame

(Cuj-Kolozsvár tudósítójától.) A munkában megüladtest hadbírósk előtt hozakendekasztásával váde Jonescu főhadnásához. Háron terjesztett pergát le a királyi hadrendkívül érdektábornok elnöke azonban egymás a betérjesztett p hogy végül is te végre sor keru ismertetésére.

A tárgyalásra védelem képviselőzetelt meg a azonban alig tíz bíróság ennek a tárgyalást el órákor végül al zepette kezdetét. kötetet kitévő vá egy-két órai n óráig tartott. Az elvégző ahhoz. sása befejeződjék sűrűn gépelt so egymásután a ké hère irt büncsele büncselekmény s szató százazreke

— Delictul No jegyzője s követke akciónak meg végeredményben No. 1. több min tását jelenti.

— Delictul No már egy hamis f tén 50 ezer lej kincstárnak.

— Delictul No hamisított utalvá ezer lej értékben. keresztül, kisebb nagyobb sikkaszt sítésnek különböző formán vannak Stefanovici őrnagy személyzetet a műnyeket, pedig kalom, amikor nyilvános hadbin koztatni hallja. A már megirtuk. katonai hadtanár tárgyaiva a ké Este hét órákor

Rád Jár Operais

akkor nem né

Az opera és műveit kimerítő számu kottapé Eddig Gounod: Faust Wagner: Lohet Bizet: Carmen Verdi: Aida Puccini: Turand Erkel: Bánk bá Mozart: Figaro Poldini: Farsang Leoncavallo: Ba Thomas: Migno Erkel: Hunyadi Puccini: Tosca

Kaphatók az U osz

Hirdessen az

Reggeltől estig nem tudták végigolvasni a két sikkasztó beszarábiai tiszt elleni vádiratot, amely 120 gépelt oldalával imponáns kötettségbe megy

(Uj-Kolozsvár, június 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) Amint már tegnapi számunkban megírtuk, a kolozsvári VI. hadtest hadbíróháza néhány nappal ezelőtt hozzáfűzte a hatmillió lejt elsikkasztásával vádolt Stefanovici őrnagy és Jonescu főhadnagy bűnperének tárgyalásához. Három napon keresztül a beterveztett pergátó kifogások körül folyt le a királyi hadbíró és a védő között a rendkívül érdekes jogi szócása. Az Ignat tábornok elnökle alatt összeült tanács azonban egymásután utasította vissza a beterveztett pergátó kifogásokat, úgy hogy végül is tegnap délelőtt tíz órakor végre sor kerülhetett a per érdembeni ítéletére.

A tárgyalásra részint a vád, részint a védelem képviselőiben cca 60 tanult idézték meg a hadbíróház, ezek közül azonban alig tízen jelentek meg. A hadbíróház ennek alapján sem volt hajlandó a tárgyalást elhalasztani. Féltenegy órakor végül általános érdeklődés közepette kezdődött a két hatalmas vaskos kötetet kitevő vádirat felolvasása, amely egy-két órai megszakítással este hét óráig tartott. Azonban ez az idő sem volt elegendő ahhoz, hogy a vádirat felolvasása befejeződjék. Körülbelül 120 oldal sűrű gépelt sorokban sorakoznak fel egymásután a két magasrangú tiszt terhére írt bűncselekmények. Minden egyes bűncselekmény számozva van és minden szám százezreket jelent az állam terhére.

Delictul No. 1. -- olvassa a tanács jegyzője a következő egy bonyolult tranzakciónak még bonyolultabb leírása és végeredményben kiderül, hogy a Delictul No. 1. több mint százezer lejt elsikkasztást jelent.

Delictul No. 2. A kettes szám itt már egy hamis fakturát fed, amely szintén 50 ezer lejt kárt okozott a királyi kincstárnak.

Delictul No. 3. Itt viszont már egy hamisított utalványról van szó, cca 100 ezer lejt értékben. És így megy ez órákon keresztül, kisebb-nagyobb bűnök, kisebb-nagyobb sikkasztások és az okirathamisításnak különböző nemei és fajtái egyformán vannak képviselve a vádiratban. Stefanovici őrnagy közben szorgalmasan jegyzetel a terhére rótt bűncselekményeket, pedig hát ez a harmadik alkalom, amikor ugyanezeket a vádakat nyilvános hadbíróházi gyűlésen felsorakoztatni hallja. Az ügy ugyanis -- mint már megírtuk -- a bukaresti legfelsőbb katonai hadtanács utasítására lett újra tárgya a kolozsvári hadbíróházon. Este hét órakor a harmadik delikt

tulhoz érkezik el a jegyző. A vádiratnak alig a fele került felolvasásra. Ignat tábornok, tanácselnök konstatálja, hogy még 90 deliktul van hátra és a tárgyalást péntek reggelre halasztották. Délelőtt minden valószínűség

Hetvenezer vagon buza deficitünk lesz a gyenge termés miatt

(Bucuresti-Bukarest, június 20. Az Uj Kelet tud.) T. Mandru, a mezőgazdasági kamarák szövetségének vezérigazgatója, az ország minden részéről beérkezett jelentések alapján hozzávetőleges számításokat eszközöl Románia 1929. évi buzatermésének kilátásáról. Amint ellenőrizte, hogy az utóbbi időben az időjárás rendkívül kedvezően alakult, a természet határozottan rosznak ítélt a késői tavaszi fagy a vetések jelentős részét tönkretette, amihez még az is hozzájárul, hogy az elmúlt évi rossz termés következtében a vetőmaghiány mindenütt károsan éreztette hatását. Különösen Bessarabia déli része, Vlaszta és Olteniák, valamint Erdélyben a mezőgazdaság szenvedtek sokat a

mostoha időjárás következtében. Hivatalos adatok szerint a bevetett területek 2 millió 25 ezer hektárt tesznek ki. Tízszázalékos vetésségét számítva, 1 millió 800 ezer hektáron lesz a termés. Ha hektáronként 900 kilogrammra becsüljük a termést, (1925-ben 860, 1926-ban 910, 1928-ban 980 kg. termést átlag hektáronként) akkor az össztermés körülbelül 162 ezer vagon lesz. Minthogy pedig Románia évenként átlag 170 ezer vagon búzát fogyaszt, az 1929. évi termés a belföldi fogyasztás szempontjából tízezer vagon deficitet mutat fel. Ha ehhez hozzávesszük, hogy a vetésekhez hatvenezer vagon búzára van szükség, akkor Románia 1929. évi buzatermésének valószínű de-

ficitje hatvenezer vagonot tesz ki. A "Curentul" a jelentést kommentálva, megállapítja, hogy a helyzet igen súlyos. Romániának vagy importálnia kell búzát, vagy pedig be kell vezetni az integral-kenyér gyártását. A buzaimport annál súlyosabb probléma, mert tudvalevően a buza behozatali vámilletékét csak nemrég emelte fel a kormány hatvezer lejre 16 ezere lejre. Ezen kívül az államnak gondoskodnia kell arról is már idejében, hogy az őszi vetések számára megfelelő vetőmagot szerezzen be. Az ország általános gazdasági helyzete szempontjából a deficitnek igérkező termés súlyos következményekkel járhat.

A betétesek meg akarták rohamozni a fizetéseképtelenné vált Franco-Román bankot

(Bucuresti-Bukarest, június 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Banca Franco-Romana Str. Burselei lévő épülete előtt ma délelőtt drámai jelenetek játszódtak le. A szűk utcában már a kora reggeli órákban gyülekezni kezdtek a bank betétesei, akik veszélyeztetve látták vagyonukat. Délelőtt tíz óra tájban mintegy százötven főnyire szaporodott a betétesek száma, akik egyre erősebben követelték, hogy nyissák ki a banképület kapuját. A helyzet már-már kritikussá vált, az elkeseredettebb betétesek meg akarták rohamozni a bank épületét. A rendőrség segítségért telefonált a központi rendőrségre, ahonnan azonnal megerősített rendőr- és csendőrszolgálatok kuldtek ki a helyszínre, amelyeknek közel másfél óráig tartó közelharc után

sikerült az utcát megtisztítani. A vilamosforgalom másfél órára megakadt. A Banca Franco-Romana ismeretesen azért volt kénytelen moratóriumot kérni mert az utóbbi időben a betétesek egyre tömegesebben veték ki betéteiket. Mint azt az Uj Kelet már megírta, a pénzügyi zűrtől szembeni bizalmatlanság onnan eredt, hogy mintegy három hónappal ezelőtt a bukaresti lapok azzal vádolták meg a bankot, hogy regisztrált éveken keresztül meghamisította és illy módon milliókkal károsította meg az államot. A bukaresti lapok most támadják a pénzügyminisztériumot, amely három hónapig hallgatott és csupán most, az intézet bukása után tett közvéleménynek arról, hogy a Banca Franco-Ro-

mana elleni vádak alaptalannak bizonyultak. A lapok a Banca Nationala is támadják, azt állítva, hogy egy héttel ezelőtt a jegybank 30 millió lejes hitellel megmenthette volna a pénzügyintézetet és betéteseit. A Banca Nationala azonban halogatta a segítségnyújtást, a többi bukaresti nagybankkal tárgyalta és közben a helyzet annyira súlyos lett, hogy most már százmillió lejjel sem lehet a bankon segíteni. A bank betétállománya valamivel több mint 600 millió lejt tesz ki. Az igazgatóság kimutatása szerint a pénzügyintézet 150 millió lejjel aktív. A moratórium következtében azonban a betétesek valószínűleg csak egy év múlva fognak pénzükhöz juthatni.

Egy nemzetközi fezőr másfélmillió dolláros proviziót követel a gyufakölcsönért

Kira Kirshen volt galáci terményügynök, jelenleg Bellagio grófja pert indít állítólagos követeléséről, amit a pénzügyminiszter nem hajlandó elismerni

(Bucuresti-Bukarest, június 20. Az Uj Kelet tud.) A főváros politikai körében napok óta élénken kommentálják Kira de Bellagio grófnak Bukarestben való megjelenését. A liberális sajtó orgánumok még a kölesöntárgyalások befejezése alkalmával azzal vádolták meg a kormányt, hogy a harmincmillió dolláros gyufakölcsönt Bellagio gróf közvetítésével kötötték meg, aki nem más, mint Kira Kirshen, volt galáci terményügynök, aki hamis bukás miatt volt kénytelen távozni az országból és aki gyanús és rendszerint bukáccsal végződő üzleti vállalkozásai miatt a külföldön is közsímtérte vált. A liberális lapok szerint Kira de Bellagio azzal a céllal jött az országba, hogy a gyufakölcsön közvetítésével kapcsolatban a neki járó jutalékot a kormánytól beinkasszálja.

Mihai jelenlegi pénzügyminiszterrel, aki mindenben aprobálta az ő idevonatkozó indítványait és igénybe vette közvetítését a gyufakölcsön megkötéséhez, amellyel hasznos szolgáltatást tett az országnak. Ez a nyilatkozat természetesen óriási feltűnést keltett, mert megerősítette a liberális lapok állításait. A kormányhoz közelálló lapok hivatalos cáfolatot kértek a pénzügyminisztériumtól, mire a ma reggeli bukaresti lapokban a következő kommuniké látott napvilágot:

Mihai Popovici pénzügyminiszter 1928-ban meghívást kapott Stockholm-ba és ezalkalommal megismerkedett Krügerrel a gyufagyárak vezérigazgatójával, aki különböző ajánlatokat tett neki. Ezek fölött az ajánlatok fölött Mihai Popovici, minthogy semmilyen hivatalos minősége nem volt, nem tárgyalt Stockholmban. Megállapodtak azonban abban, hogy amennyiben később tárgyalások indulnának meg, úgy azokat Krüger személyesen fogja folytatni a jövőben. Ugyanakkor megállapodtak abban

is, hogy jutalékot senkinek sem lesz jogában inkasszálni s hogy a tárgyalásokból a közvetítőket teljesen kizárják.

Ez a kommuniké nem cáfolta ugyan meg Kira de Bellagio grófnak azt az állítását, hogy tárgyalt a pénzügyminiszterrel, viszont elég kategorikusan kijelentette, hogy a grófnak semmilyen jutalék nem jár. Bukaresti jelentés szerint azonban Kira de Bellagio ma délelőtt ennek ellenére is megjelent Popovici Mihai pénzügyminiszternél, akitől követelte, hogy a harmincmillió dolláros gyufakölcsönből ötszázalékos jutalékot, vagyis másfélmillió dollárt fizessenek ki neki annál is inkább, mert a gyufatröszt már kifizette részéről a neki járó jutalékot. A pénzügyminiszter megismételte Kira de Bellagio gróf előtt, hogy a gyufakölcsönt Krüger vezérigazgatóval személyesen kötötte meg és ezért senkinek semmilyen jutalékot fizetni nem hajlandó. Kira de Bellagio viszont kijelentette erre, hogy még a mai nap folyamán pert indít a román állam ellen, hogy másfélmillió dolláros követelését érvényesítse.

Rádiózik? Jár operába?

akkor nem nélkülözheti a legújabb Operaismertetőt

Az opera és zeneirodalom remekműveit kimerítően ismerteti és nagyszámú kottapéldánnyal illusztrálja.

Eddig megjelent:

Gounod: Faust	ára 34.—
Wagner: Lohengrin	" 34.—
Bizet: Carmen	" 34.—
Verdi: Aida	" 34.—
Puccini: Turandot	" 34.—
Erkel: Bánk bán	" 34.—
Mozart: Figaro lakodalma	" 68.—
Poldini: Farsangi lakodalom	" 34.—
Leoncavallo: Bajazzók	" 34.—
Thomas: Mignon	" 34.—
Erkel: Hunyadi László	" 34.—
Puccini: Tosca	" 34.—

Kaphatók az UJ KELET könyv-osztályában.

Hirdessen az „Uj Kelet”-ben!

229 június 21. lenni tud ott... bizonyára poz... is neki egy ú... be az országba... szágban ugyan... n kijelölő ár... ással, hogy az... en párolt vizet... usitják: egy két... negyven lej. De... és érvényesülési... a meggyőződés... ban, ahol az ál... lasági fellendü... szívesen látnák.

Dr. Fischer József képviselő beszámoló-körútja Máramarosban

Forradalmi hangulat Felsővisón az erdőkitermelési munkák megakadása miatt

(Sighetul-Marmarosi-Máramarosziget, június 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) Dr. Fischer József országgyűlési képviselő kedden Máramaroszigetre utazott, részben, hogy beszámoljon választóinak eddig végzett parlamenti munkájáról, részben, hogy közvetlenül is meghallgassa a lakosság panaszait. Dr. Fischer lakosok kerületébe dr. Marlon Ernő, az Uj Kelet főszerkesztője is a pályaudvaron a Zsidó Nemzeti Szövetség vezetője nagyszámu küldöttség élén fogadta az érkezőket. Kedden este hét órakor a Joint Bank nagyerőműben értekezlet volt, amelyen Máramarosziget zsidó lakosságának minden számottevő tényezője megjelent. Az értekezletet Fuchs Ede nyitotta meg, aki meleg szavakban üdvözölte dr. Fischer Józsefet és köszönetét fejezte ki azért, hogy megjelent választói között és felvette velük a közvetlen érintkezést.

Ezután dr. Fischer József emelkedett székére és kijelentette, hogy nem beszámoló beszédet akar tartani és épen ezért nem intézkedett úgy, hogy népgyűlést hívjanak össze. Lejövetelenek legfontosabb célja az hogy a máramarosi zsidóság vezetőivel megbeszélje a legsürgősebb teendőket. Behatóan ismerteti a Zsidó Parlamenti Klub hathónapos tevékenységét, amelyet aromániai zsidóság jogainak védelmében kifejtett. Sorra veszi azokat a parlamenti és parlamenten kívüli akciókat, amelyeket a zsidó képviselők a hitközségek jogállásának biztosítása, a felekezeti és iskolai államsegély kiutalása, az állampolgársági törvény revíziója, a zsidó hitközségek agrárszerelemnek orvoslása és meg sok egyéb más fontos zsidó ügy érdekében folytatott tevékenységük részben már eredményre is jártak, részben pedig biztató reményekkel kecsegtetnek. Ismerteti Costachescu közoktatásiügyi miniszterrel folytatott tárgyalásait, amelyek alapján kiutalás van rá, hogy a zsidó tanítóképzőt még ez év folyamán felállítsák és hogy a nagyobb zsidó centrumokban államköltségen zsidó középiskolákat fogják létesíteni. Behatóan foglalkozott ezután a gazdasági helyzettel és különösen a máramarosi zsidóság gazdasági problémáival, amelyek a Zsidó Parlamenti Klub megkülönböztetett gondoskodásának tárgyát képezik. Végül ismerteti a folyamatban lévő katonai revízió kérdéséről s azokat a lépéseket, amelyeket ebben az irányban a többi érdekeltek képviselőikkel együtt tett.

Dr. Fischer József több mint másfélórás beszéde után dr. Danzig Samu főrabbi meleg szavakkal méltatta Fischer József munkáját. Tanúságot tehetek róla, — mondotta a főrabbi — hogy Fischer képviselő ur milyen páratlan önfeláldozással és kötelességtudással állott minden olyan zsidó ügy rendelkezésére, amellyel akár közületek, akár magánosok hozzáfordultak és áldozatot és fáradságot nem kímélve, küzdött vitális érdekeinkért. Dr. Danzig ezután biztositotta Fischer képviselőt a máramarosi zsidóság osztatlan bizalmáról és kérte, hogy továbbra is az eddigi lelkesedéssel álljon a máramarosi zsidóság ügyének szolgálatában.

Heller Slomo, az ortodox hitközség főrabbi helyettese ugyancsak meglatott szavakban mondott köszönetet dr. Fischer Józsefnek áldozatkész munkájáért. Ha továbbra is ezen az úton halad, —

MEGNYILT
Kolozs-sósfürdőn a szálloda épületében a **מלון**
restaurant,
hol az uri közönségnek olcsó árak mellett kitűnő ételekkel és itaikkal szolgál a **Bérlő.**

mondotta — úgy mindig maga mellett fogja tartani az egész máramarosi zsidóságot, pártáryalatra való tekintet nélkül.

Az értekezlet után dr. Fischer és dr. Marlon hosszas és beható megbeszélést folytattak dr. Juza Gábor prefektussal, a máramarosi zsidóságot érintő fontos problémákról. A megbeszélésen részt vett dr. Fried Ábrám, a máramarosi Zsidó Nemzeti Szövetség elnöke is.

Szerdán Máramaros megye nagyobb zsidó községeit látogatta meg dr. Fischer József, ahol a lakosság, románok és zsi-

dók egyaránt, nagy lelkesedéssel fogadták. Dr. Fischer mindenütt meghallgatta a lakosság panaszait és megbeszélte a község vezetőivel a segítés módzatait. Különösen Mojszinon és Borsán volt alkalma dr. Fischer Józsefnek megismerni a máramarosi lakosság helyzetét, amelynek mindenütt egyformán visszhangzó refrénje az, hogy nincsen munkalehetőség és ezért nincsen kenyér. Súlyos kifakadások hangzottak el abban a tekintetben, hogy Máramarosban, amely a fatermelésnek klasszikus hazája, ma ugyancsak teljesen szűnetel a termelés és

ezáltal eldugult a lakosság legfőbb keresetforrása.

Felsővisón ebben a tekintetben valószínűleg forrongó hangulatot talált dr. Fischer József, ahol a község vezetői szenvedélyes szavakkal mutattak rá azokra a felmérhetetlen károokra amelyek bizonyos érdekkörök üzleti magartása okoz a máramarosi lakosságnak. Kérve kérték Fischer képviselőt, vezessen egy máramarosi küldöttséget Maniu miniszterelnök elé és tárja fel előtte azt a lehetetlen helyzetet, amely ma a máramarosi erdőkitermelés ügyében fennáll. Dr. Fischer ígéretet tett a visóiaknak, hogy alaposan tanulmányozni fogja ezt a kérdést és hajlandó a szóbanforgó küldöttség élén megjelenni az illetékes kormánytényezők előtt.

Dr. Fischer szerdán este érkezett vissza Máramaroszigetre, ahol a késő éjjeli órákig fogadta az eléje járuló panaszosok tömegét.

Két és félmilliárd lejjelel redukálta a bankjegyforgalmát a Banca Nationala

A Bankok Szövetsége memorandumban kéri a megszorító intézkedések felfüggesztését

(Bucuresti-Bukarest, június 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Bankok Szövetsége ülést tartott a napokban Bukarestben, amelyen megállapították, hogy az akut pénzügyi krízissel szemben azonnali intervencióra van szükség. Az ülésen különösen hangsúlyozták, hogy a hitelválság a Banca Nationala reeszkompt megszorításával jelentős mértékben fokozta és hogy a mai krízis többek között annak is következménye, hogy a jegybank két és félmilliárd lejjelel redu-

kálta a bankjegyforgalmát. Ennek következtében ugyanis a bankok kénytelenek voltak a Banca Nationala által rendelkezésükre bocsátott reeszkompt jelentékeny részét likvidálni és a hiteleket üzletfeleiktől megvonni.

A megbeszélések konklúzióját a Bankok Szövetsége memorandumban foglalta össze, amelyet a Banca Nationala igazgatósága elé terjesztett és amelyben rámutatnak arra, hogy a visszszámító-

lási hitelek 2 és félmilliárd lejjelel való csökkentése gyászos következményekkel fog járni az egész gazdasági életre. A bankok annál is inkább kritikus helyzetben vannak, mert tárcájuk legnagyobb részét agrárközfőnökök képezik, amelyeket a termés értékesítése előtt nem lehet likvidálni. Épen ezért a bankok kérik, hogy a Banca Nationala az összes reeszkompt hitelt megszorító intézkedéseket függesztesse fe.

Az aradi újságíróklub elleni hajsza különös epilógusa

Marsieu prefektus bűnbándának nevezte az újságíróklub tagjait, mire a klub elnöke Krenner Miklós dr. provokálta a prefektust

(Arad, június 20. Az Uj Kelet tud.) Részletesen ismertette az Uj Kelet azt a példátlan jogsértést, ami az aradi rendőrség, illetőleg az aradi prefektus részéről az újságíróklub bezárásával érte Arad város újságíró- és polgári társadalmát.

A klub vezetősége az inzultus miatt azonnal írásos tiltakozást küldött a belügyminisztériumnak, de ezenkívül Krenner Miklós dr., a klub elnöke öttagu küldöttség élén tegnap felkereste Marsiu Jusztin prefektust is, hogy előtte a példátlan esemény miatt tiltakozzon. Az illusztris elnököt és a küldöttség

tagjait Marsiu prefektus azonban — enyhén szólva — különös fogadtatásban részesítette: az újságíróklub tagjait bűnbándának, a klubot magát pedig bűnbárlagnak aposztrofálta. Dr. Krenner erre a legerélyesebben kikérte magának ezt a hangot, mire Marsiu prefektus kiabálni kezdett és a vitát a következő lapidáris kifejezéssel zárta be: — Végeztünk!

Az inzultus híre rövidesen szárnyra kelt a városban és úgy kisebbségi, mint a klub tagjai közé tartozó előkelő román urak körében nagy felháboro-

dást váltott ki. A klub román tagjai is sértőnek találták magukra nézve a prefektus kijelentéseit és elhatározták, hogy a prefektust sértő kijelentéseiért tömegesen vonják felelősségre.

Krenner Miklós dr. a maga személyében már provokálta is — Zima Tibor és Gitu kapitány útján, — Marsiu prefektust. A klub vezetősége egyelként a klub bezárásának ügyét ismertette a magyar párt vezetőségével s így nem lehetetlen, hogy a bezárást parlamenti interpelláció alakjában is szóvá teszik.

Dr. Wilenszky Jehuda bucsuzik Erdély zsidóságától

Néhány nap mulva véget ér az erdélyi Keren Hajjeszód kampány

A dr. Wilenszky Jehuda vezetése alatt álló Keren Hajjeszód-delegáció több hónapos erdélyi kampánya befejezéshez közeledik. A delegáció vezetője, dr. Wilenszky, már el is hagyta az országot és néhány nap mulva követni fogják öt munkatársai is. Ebből az alkalmából Wilenszky dr. az alábbi, az Uj Kelethez intézett meleghangú levélben bucsuzik el Erdély zsidóságától:

„Igen tisztelt Főszerkesztő ur! Engedje meg, hogy az ország elhagyása alkalmával becses lapján keresztül elvtársaimnak, munkatársaimnak, barátainak és egész Erdély zsidóságának egy szívélyes salomot küldjek. Csaknem tíz hónapi, befejezés előtt

álló munka után boldogan kell megállapítanom: Erdély zsidósága megtekte kötelességét.

Nem vagyok hivatott arra, hogy köszönetet mondjak. A Keren Hajjeszód és Keren Kajemet Komiték, a Nemzeti Szövetség, a VIZO, a zsidó sajtóorganumok és elsősorban a férfiak és asszonyok százai, akik mindazokban a helységekben, ahol a delegáció megfordult, önként vállalták magukra a gyűjtés nehéz munkáját, akik semmilyen akadálytól vissza nem riadtak és szent buzgalommal tevékenykedtek a nagy cél érdekében, — mindezeknek nincs szükségük az én köszönetemre. Belső parancs készítette őket erre és az a lelki megelége-

dettég, amely őket az elvégzett munka után betölti, a legszebb köszönet számukra.

Számtalan háznál fogadtak a legszívélyesebb vendégszeretettel. Boldog leszek, ha az én drága vendéglátóimat az én házamban, a haifaj Hadar-Hakarmelben én is vendégül láthatom majd.

Teljes tisztelettel és cionista üdvözléssel az Ön dr. Wilenszkyje“

A Keren Hajjeszód delegáció eredményes munkásságának és a delegáció tagjainak méltatására alkalmomatán még visszatérünk.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánátság zsidóság napilapja.
 Főszerkesztő: Dr. Marion Ernő.
 Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc.
 Bukaresti szerkesztőség: Hátsze, i. Erőd, Str. Lipscaui 91.
 Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Nem tiltják ki az olasz furdóhelyekről az idegeneket. A budapesti „Reggel” jelentése nyomán az Uj Kelet is megírta, hogy az olasz közegészségügyi minisztérium kitiltotta az idegen betegeket és üdülőket az olasz furdókról és klimatikus gyógyhelyekről. A kolozsvári olasz konzulátus most kategorikusan megcáfolja a budapesti lapnak ezt a híradását. A kolozsvári olasz konzulátus annak közlésére kéri fel lapunkat, hogy az idegeneket, akár betegeket, akár egészségeket, Olaszország bármikor szívesen látja, sőt mi több, a konzulátus utasítást kapott az olasz kormánytól, hogy azoknak az idegeneknek, akik Trentinóba, Velencébe és az Adria üdülőhelyeire, (Triest, Abbazia, Grado, Portorose, Brioni, Isola di Lussino, etc.) akarnak menni, ingyen vizumot adjon.

Folytak a bécsi optánstárgyalások. Bécsből jelentik: Sztérényi József báró, a magyar optánstárgyalás vezetője, vizs szerkezett a tárgyalások folytatására az osztrák fővárosba. Sztérényi Bethlen miniszterelnökkel folytatott megbeszélési után tért vissza s megérkezése után rögtön érintkezést keresett Ciza Davila román fődelegátussal. A két fődelegátus tárgyalásai az esti órákban kezdődtek s a késő éjjeli órákig tartottak. A tárgyalásokat a két delegáció ma egész napot át folytatja.

Agyonlőtte magát Olgay Viktor, a neves festőművész. Bécsből jelentik: Salzburg közelében az egyik magaslaton kétfős öngyilkosságot tervezett a budapesti Olgay Viktor festő és kiscsónője, Frey Klára művésznő leánya. Olgay rálőtt Frey Klára, majd önmaga ellen fordította a fegyvert. A leány sebeülése nem súlyos Olgay életét a golyó kioltotta. Az extravagáns ember hetekkel ezelőtt készült tetteinek végrehajtására s egyik pénzintézetnél már akkoriban négyszáz shillinget helyezett el maga és barátjának temetsi költségeire. Frey Klárát sebesülésével megállították s kórházba szállították. Két héten belül fel fog gyógyulni.

Marinkovic jugoszláv külügyminiszter tárgyalásai a román és cseh követeivel. Párisból jelentik: A Le Petit Parisien közlése szerint Marinkovic jugoszláv külügyminiszter, aki néhány napra újra átvette hivatala vezetését, tegnap hosszabb megbeszélést folytatott a belgrádi román és cseh követtel a kijelölt politikai helyzetről. A lap tudósítói ezzel egyidejűleg Prágából és Bukarestből hasonló tárgyalásokról adnak hírt.

A lenyelt kiskigyóért sértetlenül vették ki az óriáskigyó gyomrából. Londonból jelentik: Az állatkertben a napokban két kigyó vetélkedett a zsákmányért: egy patkányért. A kijzdelemből a nagyobb exotikus kigyó került ki győztesen, amennyiben a kisebb kigyót teljes egészében lenyelte. Az örök egyike észrevette a történetet s papírvágó késsel felfeszítette a nagyobb kigyó állkapcsait s kihúzta belőle az épen elnyelt kigyót. Érdekes, hogy a kijzdelemben vesztés ellenfél teljesen sértetlenül került elő veszélyes ellenfél torkából.

Budapesten felhőkarcoló építenek. Budapestről jelentik: A közmunkatanács tegnap jóváhagyta az első budapesti felhőkarcoló terveit. A „Társaság” biztostó építi a fiunei uton 68 méter magas toronnyal, amelyen 18 emelet lesz, a torony alapja 18 négyzetméter. Minden emeleten egy helyiség lesz irattárrakkal.

Mi történt a kolozsvári sefportarel panamájával Andrei Augustin törvényszéki elnök cájolja a portoral-hivatali titkáranak ellene emelt vádjait

(Cluj-Kolozsvár, június 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) Pop Samuil portarel hivatali titkár a napokban feljelentést tett dr. Andrei Augustin a kolozsvári törvényszék elnöke ellen egy négyszázezer lejese panama eltussolása miatt. Az ügy előzményeihez tartozik, hogy dr. Lador Gavril sefportarel bizonyos taxákat szedett a kolozsvári ügyvédektől a végrehajtási nyomtatványok fedezésére. Ezek a inkasszálok természetesen teljesen jogtalanok voltak. A kolozsvári ügyvédek még a múlt év őszén tiltakozásukat jelentették be ezen eljárás ellen, végül is Pop Samuil, a végrehajtótestület titkára jelentést tett az ügyről dr. Andrei törvényszéki elnöknek dr. Lador Gavril ügyvéd ellen.

A vizsgálat annakidején dr. Lador ellen meg is indult s ez kiderítette, hogy a jogtalanul inkasszált összegek négyszázezer lejre ruznak. Arra való tekintettel azonban, hogy mind a mai napig ezügyben még semmilyen intézkedés

nem történt, Pop Samuil ítár, akinek a helyzete közben türethetlenné vált hivatalában, feljelentette dr. Andrei Augustint, a kolozsvári törvényszék elnökét bünpártolásért és a panama eltussolásáért.

Ezt tartalmazza Pop Samuil feljelentése. Szükségesnek tartottuk, hogy az ügyben az érdekelt dr. Andrei Augustin törvényszéki elnököt is megkérdézzük.

— A magam részéről — mondotta dr. Andrei — le kell szögezzem azt, hogy az említett panamában én a legerélyesebb módon vezettem le a vizsgálatot. Összegyűjtöttem az adatokat és a dosszart felterjesztettem az igazságügyi minisztériumhoz, amiről bárki meggyőződhetik. Tehát nem áll az, hogy kötelességemet nem teljesítettem volna, vagy hogy pláne a panamát el akartam tussolni. Ami a Pop Samuil titkár által tett feljelentést illeti, ennek ténybeli megállapításait illetékes fórumok fogják elbírálni.

Halálozás. Lób Gyula, balázsfaivai tekintélyes kereskedő, f. hó 19-én Balázsfaiván, hosszas szenvedés után meghalt. Halálát özvegye, valamint egyetlen gyermeke, dr. Márk Hillelné kolozsvári ügyvéd neje gyászolja. Temetése ma, pénteken délelőtt fog végbemenni.

Súlyos autószerencsétlenség Innsbruckban. Bécsből jelentik: Innsbruck külső városrészében európai köruton utazó amerikai hölgyek turauatója az uton átszaladó kilencéves kis gyermeköt ki akart kerülni s az ébs fordulattól féktöréssel nekiszaladt egy fának. A kocsivezető amerikai hölgy a karambolnál kiesett a kocsiból s olyan szerencsétlenül, hogy néhány perenyi szenvedés után, a helyszínen meghalt. A gépkocsi a kitérő szándék ellenére elgázolta a gyermeket, aki szintén súlyos, de nem életveszélyes sérüléseket szenvedett.

Francia gazdasági körök is tanulmányi bizottságot küldtek ki Oroszországba. Párisból jelentik: A hivatalos moszkvai Tass iroda jelentése szerint a francia termelő szövetségek kiküldöttjei rövid

sen megérkeznek Moszkvába. A kiküldöttek rövid moszkvai időzés után az orosz vidékre utaznak, ahol hosszabb ideig helyszínen akarják tanulmányozni az orosz szövetkezeti életet.

Konfliktus a szovjet és a török kereskedők között. Párisból jelentik: Konstantinápolyi jelentés szerint az orosz kikötői hatóságok visszautasították a török kereskedők által Oroszországba utba indított árucikket s ezért az árut a gözösök kénytelenek voltak visszaszállítani. A kereskedők ez eljárás miatt érzékény károkat szenvedtek. A kormány valószínűleg intervenálni fog a szovjetnél a török kereskedelem vésselyeztetett érdekeinek védelmére.

Megnyílt a római császárok korának emlékei őrző muzeum. Rómából jelentik: A császárok korának emlékei őrző muzeum megnyitása, tegnap ment végre. A megnyitáson megjelent Mussolini miniszterelnökkel az élén a kormány többtagja, továbbá a tudós társaságok kiküldöttjei és számos külföldi archeológus is.

Meghívásokkal árasztották el Jacobovici Anna színtársulatát. Bacsából jelentik, hogy Jacobovici Anna színtársulata az ottani zsidó színház helyiségének felavatása alkalmából hatalmas siker mellett mutatta be a „43-as számú rabnő”, című társadalmi drámát. A társulatot ugy Beszarábiából, mint Moldovából meghívásokkal árasztották el, amelyeknek azonban a kitünő zsidó színészosport a rendelkezésére álló idő rövidsége miatt nem tehet eleget.

Hatvan embert temetett maga alá a beomlott alagút. Londonból jelentik: A Reuters távirati iroda tudósítja jelen ti a columbii Bogotából, hogy Iguaz közelében egy épülőbe volt vasuti alagút beomlott s a felemelő földrétegek miatt egy hatvan embert maga alá temettek. Tizenegy munkást és két mérnököt már csak holtan sikerült kiemelni az omladék alól. Hármanból marokas súlyosan, a többi könnyebben sebesült.

Lengyel szocialisták tüntetnek a diktatura ellen. Varsótól jelentik: A lengyel szociáldemokrata kongresszusnak ülése után hat-zer főtől álló tömeg tüntető felvonulást rendezett a diktatura ellen. A tüntetés rendezésére nélkül folyt le.

Újra betiltották egy horvát lapot. Zágrábból jelentik: Az új rendtörvény alapján bírói végzéssel betiltották tegnap a Granisar nevű, Pozsegán megyei horvát lapot, melyet Zsenics volt horvát képviselő szerkesztett. Horvátországban a lapbetiltások egymást érik mert minden szabadabb hangú cikk azal a veszályl jár, hogy a rendtörvény alapján megszüntetik a lap megjelenését.

Tíz spanyol prelátus hidroplánon zárandokolt Rómába. Rómából jelentik: Génua tégnap tíz spanyol prelátus érkezett hidroplánon Barcelonából, azal a céllal, hogy XI. Pius pápához zárand koljanak a Vatikánba. A prelátusok repülőgépen folytatják utjukat Rómáig, ahol, ha ez lehetséges, a Vatikán kertjében fognak le szállani. Az interjúelő újságíróknak elmondták, hogy utköben a Földközi-tenger fölött egyikük a hidroplánon hevenyezett oltar előtt misét mondott.

SZABÓ IMRE
 uti jegyzetei

AZ UJ BALKÁN

a közeli napokban megjelenik.

A Balkán népei a béke tizedik évében

A balkáni zsidóság az új világhelyzetben.

Besszarábia, Bukovina, Erdély, Dobrudzsa, Orománia, Bulgária, Törökország, Jugoszlávia, Görögország.

Ara 220 lei.

Előjegyzéseket elfogad az Uj Kelet könyvosztálya

SZÍNHÁZ — MŰVÉSZET

A Nemzeti Színház és a Román Operá heti műsora:

Péntek, június 21: Zsidónő.
 Vasárnap, június 23: Pillangó kisasszony
 Szerda, június 26: Doralice. (Bemutató-előadás).
 Péntek, június 28: Doralice.
 Vasárnap, június 30: Szóktetés a szeráj-ból.

Az előadások kezdete este 9 órakor. A bemutatót kivéve, minden előadásban a népszerű helyreker érvényesek.

MOZI

CORSO-filmszínház műsora

Pénteken 5, 7, 9 órakor: A balga sziz- Henry Bataille műve, filmre feldolgozva. Főszereplők: Susy Vernon, Emy Lynn, Jean Angelo. Előjáték: A legújabb Paramont híradó.
 Szombaton 5, 7, 9 órakor: A balga sziz- Henry Bataille műve, filmre feldolgozva. Főszereplők: Susy Vernon, Emy Lynn, Jean Angelo. Előjáték: A legújabb Paramont híradó.
 Vasárnap 3, 5, 7, 9 órakor: A balga sziz- GRAND

kerti mozgó műsora a város háza udvarán
 Péntek: Szenzációs premier. A gyáva hős Harold Lloyd egyetlen kedt slágerfilmje, 3 órán át tartó kacagás.
 Szombat és következő napokon: A gyáva hős.

KÖ

Sikerül a kereskedés

Egy

(Cluj-Kolozsvár let tud.) A június 20-ai választások háré, mután a ritásos listában társas lista összedolgozások már ma nap aztán az osrejőtt a megállapítást be is névsorát be is névsorát be is névsorát be is fogadta.

Az első listát, jenek névsorát, iparosok Szövetséget 11 órakor szerint a kolozsvár tégnap gyáripari Negruti Ioan Constantint, dr. Zsigmondot, dr. day Józsefet, A. Simont, Manoilu Lajost, Besa Jen Bozso Gligoriut, póttagokul: Balinasét, Hexner Bagge F. Petru nár Jakabot, Alzsefet, Popa Ioan

A budapesti Rt. román

Bognár és Rom

(Cluj-Kolozsvár Kelet tud.) A bu mán Végzészeti világhírű sorsbó előtt nemzetközi mert cikk volt, gyobb intenzitás mániára is. A Bzeti Gyár Rt. v ismerte a sorsbó bözö változai gy né gyártmányai tak már a világ Magyarországon, Franciaországban az egész kontine tő új államrend ceg külön gyárt az utódállamokb

DEVIZÁK

Zürich	---
Newyork	---
London	---
Páris	---
Milano	---
Prága	---
Budapest	---
Belgrád	---
Bukarest	---
Varsó	---
Bécs	---
Berlin	---

Közgazdaság

Sikerült paritásos listában megegyezni a kereskedelmi és iparkamarai választásokra

Egyetlen lista vesz részt a választáson

(Cluj-Kolozsvár, június 20. Az Uj Kelet tud.) A június 30-án megejtendő kamari választásokon nem lesz semmi harc, miután a többség és kisebbség paritásos listában állapodott meg. A paritásos lista összeállítására vonatkozó tárgyalások már napok óta tartanak. Tegnap aztán az összes kategóriákban létrejött a megállapodás s ma a jelöltek névsorát be is nyújtották Andrei törvényszéki elnökhöz, aki azokat el is fogadta.

Az első listát, a gyáriparosok jelöltjeinek névsorát, Peptea Jakab, a Gyáriparosok Szövetségének titkára délután 11 órakor mutatta be. A jelölőlista szerint a kolozsvári iparkamara területén lévő gyáriparosok rendes tagokul Negrutu Ioan mérnököt, Mircea R. Constantint, dr. Jelen Gyulát, dr. Gaál Zsigmondot, dr. German Lauriant, Tor-day Jozsefet, Avram Györgyöt, Lázár Simont, Manolescu Grigoret, Ungár Lajost, Besa Jenőt, Szántó Miklóst, Bozdo Gligorint, és Wertheimer Miksát póttagokul: Balázs Sándort, Dima Manesét, Hexner Bélát, Stanofi Viktort, Bagge F. Petrut, Triff Jakabot, Molnár Jakabot, Albini Gyulát, Reiter Józsefet, Popa Ioant, Grosz Ignácot, Op-

reanu Caesart, Kolamen Bernátot és Farcasanu Aurelt ajánlották.

A második kategóriába tartozó nagykereskedők listáján, mint jelöltek Comsa Jonel, Hargitay Bertalan, Peculea Marius, dr. Sebestyén József, Grigore Romanovici, Gutfried Adolf, Popp Se-ver, Schwartz Jakab, Pascu Valer, Rózsa Mór, dr. Adrian Jacob, Szabó Jenő, E. Jilescu és dr. Vékás Lajos szerepelnek rendes tagokul. Póttagokul a következők vannak javaslatba hozva: Iliescu Viktor, Biró Andor, Pompei Andrei, Kuck Ferdinand, dr. Viktor Ghetie, Katz Dezső, hann Frigyes, Jonel Cruta, ifj. Hartig Lajos, Anton Mandea, Auslaender Ignác, Joan Stiopu, Szakács Kálmán és Gáspár István.

A kiskereskedők listáján a következő nevek foglalnak helyet: Rosca Nicolae, Körösi Ákos, Fodor Viorel, Kovács Dezső, Beklian Oliver, Wollmann Gutu, Petre Pop, Siegerstein Ignác, Dubko László, Komjátszeghy Lajos.

A kisiparosok jelöltjei a következők: Moldovan Antal, Petricas Aurel, Gili György, Subaticu Jenő, Moldovan Alexandru, Réthy Károly, Daly Mihály, Horváth Pál, Schwartz Márton.

A budapesti Brázay Kálmán Vegyészeti Gyár Rt. romániai szabadalmaira gyártási telepet létesített Kolozsváron

Bognár és Szántó Erdélyi Kereskedelmi Rt. gyártja Romániában a híres Brázay-sósorszeszt

(Cluj-Kolozsvár, június 20. Az Uj Kelet tud.) A budapesti Brázay Kálmán Vegyészeti Gyár Rt., amelynek világhírű sósorszesze már a háboru előtt nemzetközileg bevezetett és ismert cikk volt, működési körét nagyobb intenzitással kiterjesztette Romániára is. A Brázay Kálmán Vegyészeti Gyár Rt. volt az első, amely felismerte a sósorszesz és annak különböző változati gyógyító hatást és kitűnő gyártmányai közkedvelt cikkek voltak már a világháboru előtt nemcsak Magyarországon, Németországban és Franciaországban, hanem mondhatni az egész kontinensen. A háborut követő új államrendezés után a Brázay-cég külön gyártási telepeket létesített az utódállamokban, Lengyelországban,

Csehszlovákiában, Jugoszláviában és Ausztriában. Nehány évvel ezelőtt a Brázay-cég Romániában is berendezte gyártási telepét Nagykárolyban, ennek a városnak kedvezőtlen földrajzi fekvése és hiányos vasúti összeköttetése azonban arra készítette a céget, hogy romániai gyártási telepét Nagykárolytól központibb fekvésű városba helyezze át.

Ilyen előzmények után esett a választás Kolozsvárra, ahol a Bognár és Szántó Erdélyi Kereskedelmi Részvénytársaságot bízták meg a Brázay Vegyészeti Gyárt Rt. kitűnő sorszesz készítményének gyártásával.

A Bognár és Szántó Erdélyi Kereskedelmi Rt. Kolozsváron a Calea Regele Ferdinand (volt Perene József-ut)

77. szám alatt külön gyártelepet rendezett be Brázay Kálmán cég romániai szabadalmainak előállítására. A gyártelepen elektromos keverőgép dolgozza fel a nyers anyagot, a külön helyiségben elhelyezett laboratórium eredeti receptje szerint, töltőhelyiség, tágas raktárhelyiség és külön expedíció osztály egészíti ki a telepet. A Brázay Kálmán Vegyészeti Gyár Rt. helyes felismeréssel bízza romániai gyártelepeinek vezetését az évtizedes multtal rendelkező Bognár és Szántó Erdélyi Kereskedelmi Részvénytársaságra, amely cégnak jó hírneve teljes garancia arra, hogy a romániai fogyasztó közönség nemcsak minőségileg kapja az eredeti híres Brázay-féle sósorszeszt, hanem kereskedelmi szempontból is, a megrendelések gyors és lelkiismeretes elintézésével és a figyelmes kiszolgálással teljes mértékben kielégíti az igényeket.

Ha szerencsés volt a Brázay Kálmán Vegyészeti Gyár Rt. választása, amikor a Bognár és Szántó Erdélyi Kereskedelmi Részvénytársaságot bízza meg a romániai gyártelep vezetésével, éppen olyan szerencsés, hogy a kereskedelmi vezetés, illetve a készítmények forgalombahozását a Kurländer és Ullmann cégre bízták, amely a Stollwerke csokoládégyár romániai vezérképviselője s amely cég eddigi működésével általános elismerést és teljes bizalmat vívott ki magának.

A Bognár és Szántó cég a híres Brázay sósorszeszen kívül a Brazol-Menthat és a Mentholint gyártja, illetve a Kurländer és Ullmann-cég útján hozza forgalomba Romániában.

Közgazdasági és szakkörökben nagy rokonszenvvel fogadták a Brázay-cég romániai alapítását, illetve terjeszkedését, a fogyasztók nagy örömmel üdvözölték régi kedvenc ismerősüket, a Brázay sósorszeszt és a fokozódó kereslet, valamint az érdeklődés megnyilvánulása, hogy a kolozsvári gyártelepet tömegesen keresték meg megrendelésekkel és a gyártási mennyiséget a nyári hónapokra már teljes mértékben leköötték.

A kolozsvári gyártelep működése lehetővé teszi, hogy a közönség régi, kedvelt háziszere a Brázay-féle sósorszesz és annak változati mindenki részére újlag hozzáférhetővé váltak.

A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara közleményei

A hollandiai „The Novelty Company Ubbergen” cég több romániai kereskedőt becsapott. A cég különböző neveket viselt és romániai lapokban állandóan hirdet. A kamara figyelembe vette a közönséget, hogy a fentnevezett házzal ne lépjen érintkezésbe.

A brünni nemzetközi kiállítás augusztus 3-ikán nyílik meg és szeptember 15-ig bezárólag tart. A kiállításon külön szekciót állítanak fel kereskedelmi hirdetések számára. Azok akik hirdeté-

nyeket akarnak kitenni, katalógusokat, vagy propaganda brosurákat elhelyezni, forduljanak bővebb felvilágosításokért a bukaresti csehszlovák követtség kereskedelmi attaséjához.

A lemergi nemzetközi mintavásár szeptember 7-ikén nyílik meg és a hónap 19-ikéig bezárólag tart. Azoknak, akik a mintavásárt meglátogatni óhajtják, a bukaresti lengyel konzulátus (str. dr. Lueger 11) készségeggel szolgál felvilágosításokkal.

A prágai nemzetközi mintavásár szeptember 1-8 között zajlik le. Információkkal a csehszlovák köztársaság kolozsvári konzulátusa szolgál. Str. Juliu Maniu.

Uj gabonamonopólium Németországban. Berlinből jelentik: A gabona valorizálására megalakított bizottság egy új monopol tervet dolgozott ki. A monopol azonban egyelőre rövidlejáratu lesz, fél évig fog tartani. A bizottság és a birodalmi kormány legközelebb új tervet fog kidolgozni. Minthogy azonban az eddig készített tervek nagyon komplikáltak, nincs sok kilátás arra, hogy a kormány ezek közül valamelyiket elfogadjja. A monopóliumról szóló hírek a terményüzletre bémító hatással vannak.

Nemzetközi tiltakozás az új amerikai vámtarifa ellen. Washingtonból jelentik: Julius 15-én fogadta el a washingtoni képviselőház a vámtételek felemeléséről szóló törvénytervezetet. Ez a tény egyelőre nem jelenti a tervezet törvényerőre való emelését. Számos európai kormány már eddig is jegyzekben tiltakozott az új vámtételek ellen. Ezeket a tiltakozó átiratokat bejegyzték a szenátus pénzügyi bizottságához, amely egyidőben fogja megvizsgálni azokat a törvénytervezettel. Eddig az osztrák, svájci, olasz, spanyol és a norvég kormányok adtak be tiltakozó jegyzékeket. Angolország és Franciaország már régebben tiltakoztak az új vámtarifa ellen tizenhat más állam kormányával egyetemben.

Nyíltér

Az e rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség

Minthogy a Pollak & Co. (volt „Optika” Pollak Dániel) Cluj, Str. Universitajii (v. Egyetem-utca) 1. szám alatti optikai üzletét egy ügyfelem átvenni szándékozik, ezennel felhívom nevezett cég hitelezőit, hogy követeléseiket iródamban 8 nap alatt annál is inkább jelentsek be, mert a későbbi bejelentések nem vétetnek figyelembe.

Dr. Schreiber István ügyvéd Cluj, Str. Memorandului No. 6.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egyszó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Álláskeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Az apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelzés levelet csak úgy továbbítunk, ha portó bélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej.

Nyersolajmotort, 10 lóerőt, jó állapotban megvételre keresünk. Ajánlatokat a kiadóba „Motor 10” jellegre kérünk.

Gyorsírást jó módszerrel, olcsón tanítok. Strada Gen. Berthlot 25. szám.

4 gimnáziumot végzett fiú kifutófunak ajánlkozik. — Cimet a kiadóba.

A nagyérdemű hölgyközönség szives tudomására hozom, hogy divatszalonomat a Ferencz józsef-ut 87. szám alól a Calea Traian (volt Árpád-utca) 13. szám alá helyeztem át. Midőn ezt a nb. közönség szives tudomására hozom, kérem további szives támogatásukat. Székely Sarolta női divatruháza Cluj, Calea Traian (v. Árpád-utca) 13. szám.

Férfikonfekciósegéd, intelligens, több évi gyakorlattal, azonnali feleletekre kerestetik. Ajánlatokat a kiadóhivataltba „Konfekció” jellegre.

Minden nap frissen készített kóser tejjel, vaj és túró kapható Schwarz Ignác néni, Ca ea Decebal (volt Rudolf-u.) 36. alatt.

TÖZSDE

Valutapiac 1928 június 20 (Rador)

DEVIZÁK	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Newyork
		Nyitás	Zárás						
Zürich	3245-3245	—	—	49150	3241	1109750	13689	6497750	1926
Newyork	16820-16820	51985	51925	2536	16815	57360	71140	337975	—
London	81735-81735	252050	2520	12384	81675	278125	344950	163825	48482
Páris	659-659	2033	2032	—	659	2244	2783	132285	39087
Milano	8-2-8-2	271950	271875	13980	88150	3001	37225	17685	52332
Prága	49950-49950	1539	1539	—	49863	169825	210637	—	29626
Budapest	2912-2932	906550	906150	—	2932	150725	124962	593	176
Belgrád	297-297	913	913	1515	297	34025	42210	2003	5925
Bukarest	—	30850	308	—	19	6430	7974	37860	—
Varad	19-19	5826	5826	—	2368	8060	—	47444	—
Bécs	2368-2368	7308	7308	—	4718	136865	16971	80537	—
Berlin	4019-4019	1240250	12402	—	—	—	—	—	—

Száz lej árfolyama: Zürich (utó) 308, Páris 1520, Budapest 34025, Bécs 42210, Prága 200325

A POLIP

Írta: FJODOR VLADKOV

Azután közelebb jött hozzám és intím módon kérdezte:

— Mondja csak kedves Muchin elvtárs, hogy tudott annyira megfélemleni magát? Ön, aki a párt régi embere és a szocializmusnak őszinte harcosa?

— Mi történt? Talán Kovaljow miatt, akit kivágtam a szobából?

— Micsoda Kovaljow? Ahá már tudom, kire gondol, a szövetség titkárával! Azt hiszem nagyon okos, dolgos és tehetséges ember. Nagy jövőt jósolnak neki. Nem Muchin elvtárs, nem róla van szó. Ide nézzen, én őszinteséget követelek magától és épen azért mielőtt hivatalos lépéseket tennék az ön ügyében, nem kell titkolnunk egymástól semmit. Lássan itt a feljelentést! Rjabov és Schilow kisaszonyok akik önnél alkalmazásban vannak, jelenük, hogy ön erőszakot követett el ellenük.

— Mit jelentenek? Nem értem!

— Azt, hogy ön erőszakot követett el ellenük. Hogyan súlyosbíthatott ilyen mélyre?

Éreztem, hogy megdermedek és bensőszerűen megfagyok.

— Egy szót nem értek az egészről. Honnan kerülhetett ki ilyen ostobaság?

— Én nem tudom, csak annyit tudok, hogy a feljelentésben minden részletezve van és vannak tanúk. Rjabov és Schilow leányok ugye Önél vannak alkalmazásban?

— Igenis, nálam vannak alkalmazva. De úgy érzem, hogy a dolog mögött borzalmas intrika rejtőzik. Egészen nyilvánvaló, hogy Kovaljow áll a dolgok mögött.

— Nem tudom, mi köze lehet ehhez Kovaljownak. Elégge ismerem őt és azt hiszem, hogy ez az ember fölülte áll minden gyanúnak.

— Én pedig most azt is állítom, hogy az egész nem egyéb Kovaljow provokációjánál.

— Hiszen majd meglátjuk. A vizsgálat ezt majd fel fogja deríteni és amint láthatja, én a dolgot elég elővigyázatosan kezdem. Alapjában véve kötelességem lenne azonnal letartóztatni őt, de úgy vélem, hogy enélkül is menni fog a dolog.

— Borzasztó provokáció! Kimondhatatlanul ostoba és olyan váratlanul jött, hogy belá lehet örülni!

— Elhiszem kellemetlen história, kétségelennül az. Maga mindig és mindegyütt jóhírnévként és tekintélynek örvendett. De bármilyen kínos is legyen a dolog, nekem kötelességem szabad folyást engedni a vizsgálatnak. Nagyon komoly ügy ez, elvtársam!

Mint akít halálra sebeztek, azonnal Andrejhez futottam és fojtott hangon újságoltam az esetet.

Ő maga is megdöbben, a nyelve falmondotta a szolgálatot, halálhálványan felémelkedett és hosszan nézett rám, tévován és kétségbeesetten. Erőltlenül, megverten mentünk a szobámban és hosszú ideig csak jöttünk és hallgattunk. Ugy határoztunk, hogy Anjutát és két leányt ide fogjuk kergetni.

Mindkét leány — Schilow és Rjabov — fiatal kommunista leány volt, tizenhat-tizenhárom éves. Warja Schilow unokahuga volt Anjutának, könnyűvérű, kislány, kacér arccal, amelyben már ott févolygott a mámoros nemi fogalmak és szerelmi bűnök. Cigarettazott, nagyon koktélt volt, festette magát, minden pillanatban tükört vett elő és közben riszálta magát. Nem lehetett megtudni, honnan szerezte hirtelen elegáns francia cipőjét és flór harisnyáját. Férfi társaságban nyugtalan volt.

A másik, Rjabov már csunya kislány volt, arca tele volt himlőhellyel, de már ennél az arcában is idelelőtt és parázna módon játszott az érzékenység. Amaz könyvemlő volt, ideges, kiesapongó, és viszont szemtelen, gonosz, durva és bosszúálló.

Emlékszem mindakettő átkarát. Nölszvetui magát a gyárba. En azonban, visszamásítottam a kérésüket.

— Volt okuk tehát, hogy velem ne legyenek megelégedve.

Anjuta megjelent. Idegenül viselkedett, sőt ellenségesen. Leült az asztalhoz és hidegen kérdezte:

— Mit akarnak elvtársak? Gyorsan, ha lehet, mert sürgős dolgom van!

Andrej nagy ónuralommal megragadta szarvainál a bikát.

— Ide hallgass, Anjuta, most egy nagyon felelősségteljes és komoly dologról van szó. Tudom, te becsületes, megfontolt és finom érzéssel fogod ezt a kérdést kezelni. Nagyon szeretném, ha ezúttal összejönnél magad és felülemelkednél a személyi motívumokon.

Szigorúan szinte haragosan rívaít rá.

— Micsoda előszavak ezek? Nem szeretem az előlé bevezetéseket!

— Nem kell mindjárt felpatyannod. Én most veled úgy beszélek, mint ahogy elvtársal. Tehát: közlöm veled, hogy Muchin katasztrófa előtt áll. Ez nem üres szólam. Az unokahugod, Warja és a kislány Rjabov azt a képtelen vadat emelik ellene, hogy visszaelt velek. Sőt az ügyésznél feljelentés is tettük.

Anjutát soha még ilyen állapotban nem láttam. Hirtelen meghosszabbodott, lefogott és arca, mintha porral hintődött volna tele.

— Bocss meg, bocss meg, én Muchin nyiltan támadom és fogok is harcolni ellene. De mint embert és szocialistát nagyra becsülöm. Soha nem mernek gondolni is arra, hogy Muchin ilyen hitványosságra képes lenne.

— De az ügyet át fogják adni a vizsgálóbíróknak és a feljelentést mind a két leány tetje meg, Schilow és Rjabov. Sőt vannak lumpok, akik hajlandók ebben az ügyben tanúskodni.

— Ez lebstetlen! Ez egy komisz hazugság!

— Mi a hazugság? A feljelentés, vagy Muchin bűne?

— Én arra gondolom, hogy Muchin képtelen ilyenire. Egészen fölőslősnak is találom, hogy ilyen irányú kérdéseket intézzek hozzá.

Ngyon meg voltam indulva a nő tisztaságától és hálával és elragadtatással néztem rá.

— Hívjátok ide a leányokat. Én majd gyorsan tisztázni fogom ezt az esetet.

Andrej a két leányt rendkívül gyöngéden kezelte. Még csak előzást sem tett arra, mintha Kovaljow köze játszott volna közre ebben az esetben.

A leányok megjelentek az ajtóban, zavartak voltak, elvesztették fejüket, egészen közel állottak egymáshoz, a vállaik érintették egymást. Minden idegtükkel azon igyekeztek, hogy függetlenek, nek és agresszívnek mutatkozzanak.

Mind a kettőn egyforma új bluz volt, egyforma hússzínű flórharisnya és a legújabb divat szerint készített lehetetlenül magassarkú cipő. Warja fodrozott haját viselt és koktélt rözogatta a fejébe, mint egy madár. Oldalt nézett és félénk zavarra nem törődte ki fekete szeméből az órcatlanságot. Rjabov djhősen állott, mogorván és el volt készülve minden meglepetésre.

Anjuta kutatóan fixirozta Warját és élesen nézett a szeméi közé. Odanyújtotta a kezét feléje.

— Gyere csak ide, Warja!

Warja közelebb lépett, idegesen meg-rándult és körülnézett. Elsápadt és hideg lelősen reszketett.

— Nos, Warja, beszélj! Mikor követ-tett el erőszakot rajtad Muchin elvtárs? Warja meggörnyedt és nem tudta semmiképpen sem elfojtani a torkába felszállott göröcsöket. Körül akart nézni, hogy meglássa Rjabovot, de nem tudott.

— Beszélj már!

— Nem emlékszem, azt hiszem egy fél-

hónappal azelőtt.

Rjabow károgova kőbeszólt:

— Mit focsogsz, Warjuška! Hiszen ez a mult héten volt! Nem emlékszel? Itt a kerővegen.

Anjuta fölkétkötően ráordított:

— Halgass! Majd tereád is sor kerül!

Ekkor szinte barátságosan megfogta!

Warja kezét:

— Mondd meg az igazat, Warja. Nekem meg köll az igazat mondanod. Tudod, engem nem lehet megcsalni, és ki fogom ásni az igazat a föld alól is. Mondd meg nekem, megtörtént ez a dolog?

(Végő következik).

Legújabb Wallace-könyvek

Sötét ember	ára 240.— lej
Borzalmas kastélya	" 136.— "
A hét lakattal lezárt ajtó	" 136.— "
A smaragd nyaklánc	" 136.— "
A rémületes arc	" 221.— "
A sárja kigyó	" 136.— "
A bandita	" 123.— "

Kapható az UJ KELET könyvosztályában.

Olcsósági könyvhullám

Az alábbi híres művek egy-egy kiadás megmaradt példányából valók s ezért rövid ideig (az új kiadás megjelenéséig) több mint 60%-os árengedménnyel szerezhetők be.

I. Regények és elbeszélések:

	Bolti ár	Leszállított ár
Carco: Kokain 162 oldal	180 L.	66 L.
Hugo: Izlandi Han 487 old.	400 "	130 "
König: Szent palota 312 old.	320 "	120 "
Lindberg: Viola 181 old.	180 "	66 "
Miklós: Madárka 152 old.	160 "	55 "
Négyek regénye 269 old.	280 "	90 "
Norris: Az örvény 433 old.	400 "	120 "
Rosny: A föld halála 245 old.	220 "	66 "
Löns: Odas 207 old.	220 "	66 "
" Két arc 291 old.	250 "	80 "
Busson: Szegény Dronte 382 old.	320 "	110 "
Baumann: Jób 367 old.	340 "	110 "
Strobl: Kísértetek 416 old.	320 "	110 "
Geraldý: Ezüstlakodalom 190 old.	100 "	30 "
Goethe: Robert és Marianne 192 old.	100 "	30 "
Szép E.: Clavigo 84 old.	100 "	30 "
" Magyar könyv 124 old.	80 "	40 "
" Világ 64 old.	80 "	30 "
Elbeszélők tára 200 old.	100 "	35 "
Ebner-Eschenbach: Felbontatlanul	30 "	10 "
Lakatos: Pesti bábjáték 48 old.	30 "	10 "
Lermontov: A démon 56 old.	30 "	10 "

II. Ismeretterjesztő művek:

Ambrus: A kritikáról 101 old.	30 "	10 "
Sebestyén K.: Schakespeare 191 old.	30 "	10 "
Sealsfield: A vén squatter 141 old.	130 "	10 "
Braun Soma: A népmese 205 old.	100 "	20 "
Grubb: Quakkerek vallása 165 old.	100 "	20 "
Kármán: Éthika 169 old.	140 "	25 "
Leidenfrost: Bevezetés az élettud. 121 old.	100 "	20 "
Zoványi: Felvilágosodás 186 old.	100 "	20 "
Havas: Értéktözsde 82 old.	100 "	15 "
Nagy: Bevezetés a szociológiába 88 old.	100 "	20 "
Schmidt: Az ind filozófia 120 old.	800 "	20 "
Wells: A művészet fejlődése 279 old.	400 "	320 "
Zoványi: A reformáció Magyarorszá. 485 old.	100 "	135 "

III. Miniatur könyvtár (Bibliofil kiadás):

Baudelaire: Romlás virágai	320 "	130 "
Emőd: Nótám, füttyöm, citerám	160 "	66 "
Flaubert: Három mese	160 "	66 "
Gautier: Kleopatra egy éjszakája	160 "	66 "
Geraldý: Ezüstlakodalom	160 "	66 "
Robert és Marianne	160 "	66 "
Hoffmannstahl: Akárki	160 "	66 "
Kosztolányi: Szegény kis gyermek	160 "	66 "
Egy bus férfi panasza	160 "	66 "
Rolland R.: A szerelem és halál játéka	160 "	66 "
Schoppenhauer: A szerelem metafizikája	160 "	66 "
Schakespeare: Szonettek	160 "	66 "
Szomory Dezső: A selyemzsinór	160 "	66 "
Tolsztoj: Az élő holttest	160 "	66 "
Wagner: Parsifal	160 "	66 "
Wlassics: Régi fiók	160 "	66 "
Zsolt Béla: Igaz könyv	160 "	66 "

300 lejig a kiválasztott művek egy összegben fizetendők (vagy előfizetéssel vagy utánvétellel és portóval). 300—500 lejig két egyenlő részletben. 500 lejig megrendelésnél a vételár havi 150 lejes részletekben.

Részletfizetésnél az első részlet és a portó a küldeményvel lesz utánvételezve. Megrendeléseit egy lapon az UJ Kelet könyvosztályához kérjük beküldeni.

SZERKESZTŐS
Ejeli telefo
KIADÓHIVATAL
Str. Bar
ELŐFIZETESI
Egész évre
Félévre
Negy. évr
Ez

1929 Jun
* 5689 é

Mot
tul van a

A bukaresti I
hogy Motas, a
minisztrativ igaz
dési már eddi
ahhoz, hogy hirh
lanathan zsebre
meglőgott az orsz

Hogyan lehetse
önkenyteleenül a
csirketolvajok sz
napi élet küzdelm
megfévelődött en
kellően tudnak

ságok és főleg m
azi, hogy szokés
áttephessék az or
a detektivregén
ahhoz, elképzelhe
hőval, még pe
képező ötven mil
ként érkezhetik m
lamelyikére s o
rendőrhatalóságok
fognak, hanem
is neki, esetleg es
tenni valamelyik
vonat fulkéjébe.

Ez az engedék
lenség már több
kormány a liber
rat jelszavával jó
ménye a legnagyobb
ezt a jelszót. M
tudta és nagyon
hogy ennek az or
most már a csőd
helyzete elsősorl

mentálitásnak kö
szalmájának nézi
kiizádt állami v
vájált a közpénz
várta, hogy a kö
tével tényleg me
követelményeit s
illegitim vagyor
pott állami és re
állottak elő.

A Motas-estet a
purifikáció csak
len addig a kőte
bálozni, a kis p
tásra kényszerít
jok most is szabad
a kormány közep
hétrét görnyedve
Motasok meglőgás
kormány börtör
Motással kapcsola
kése előtt a legk
igy a kolozsvári
totta a törvénytle

Annakidején a
reken kijelentett
vizsgálatni a tisz
detét. Ez, amilyen
az egészen gran
nokkal szemben,
feladat lett volna
han és mégis nem
vartunk Motas
nyugodt lélekkel v

Motas szokése
vénytelenség és m

Zongorát